

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

16 MAART 1971.

WETSONTWERP betreffende de uitkering na echtscheiding.

AMENDEMENT
VOORGESTELD DOOR DE HEER A. CLAES.

Enig artikel.

Het eerste en tweede lid van dit artikel vervangen door wat volgt:

« Artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt:

» De rechtbank kan aan de echtgenoot die de echtscheiding heeft verkregen, uit de goederen en de inkomsten van de andere echtgenoot, een uitkering toekennen, die hem in staat stelt verder te leven volgens de materiële voorwaarden waarvan hij tijdens het huwelijk verzekerd was.

» Het vonnis dat de uitkering toelaat of eventueel een later te vellen vonnis, kunnen voorzien dat deze uitkering van rechtswege aangepast wordt aan het algemeen indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk, telkens dit een schommeling ondergaat van 5 % en dit volgens de door de rechtbank vast te stellen modaliteiten.

» Wanneer ingevolge omstandigheden die onafhankelijk zijn van de wil van de gerechtigde op uitkering, het bedrag van deze uitkering niet meer voldoende is, en dit in belangrijke mate, om de bij het vonnis bestaande toestand te handhaven kan de rechtbank tijdelijk of bestendig de uitkering verhogen.

» In geen enkel van deze gevallen mag de uitkering het derde van de inkomsten van de tot uitkering gehouden echtgenoot overtreffen.

» Indien de uitkering ingevolge een belangrijke wijziging in de toestand van de gerechtigde, wegens billijkheidsredenen niet meer verantwoord is, kan de rechtbank haar verminderen of intrekken. »

VERANTWOORDING.

Niemand is verplicht een procedure tot echtscheiding in te spannen; wel integendeel, de echtgenoten die bv. meer belang hechten aan de materiële en morele toestand van de kinderen, dan aan hun eigen toekomst, nemen een houding aan die, maatschappelijk gezien, ongetwijfeld

Zie:

799 (1970-1971): N° 1.

— N° 2 en 3: Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

16 MARS 1971.

PROJET DE LOI relatif à la pension après divorce.

AMENDEMENT
PRESENTE PAR M. A. CLAES.

Article unique.

Remplacer le deuxième et le troisième alinéa de cet article par ce qui suit:

« L'article 301 du Code civil est remplacé par le texte suivant:

» Le tribunal pourra accorder à l'époux qui a obtenu le divorce, sur les biens et les revenus de l'autre époux, une pension lui permettant de continuer à vivre dans les conditions matérielles dont il était assuré durant le mariage.

» Le jugement accordant la pension ou, le cas échéant, un jugement à rendre ultérieurement pourront prévoir que cette pension sera adaptée d'office à l'indice général des prix de détail du Royaume chaque fois que celui-ci subit une variation de 5 %, et ce suivant des modalités à fixer par le tribunal.

» Si, par suite de circonstances indépendantes de la volonté du bénéficiaire de la pension, celle-ci est devenue nettement insuffisante pour sauvegarder la situation existant lors du jugement, le tribunal pourra augmenter la pension provisoirement ou de manière permanente.

» Dans aucun de ces cas la pension ne pourra excéder le tiers des revenus de l'époux débiteur.

» Si, par suite d'une modification importante de la situation du bénéficiaire, la pension ne se justifie plus, pour des raisons d'équité, le tribunal pourra la réduire ou la supprimer. »

JUSTIFICATION.

Nul n'est obligé d'intenter une action en divorce; au contraire, les époux qui attachent, par exemple, plus d'importance à la situation matérielle et morale des enfants qu'à leur propre avenir adoptent une attitude incontestablement défendable du point de vue social. Dans la prati-

Voir:

799 (1970-1971): N° 1.

— N° 2 et 3: Amendements.

H. — 433.

te verdedigen is. Zij worden in de praktijk door de jurisprudentie van onze rechtbanken op grond van de artikelen 212, 218 en 221 B.W.B. bij voorkeur beschermd.

Indien één der echtgenoten toch wenst tot echtscheiding over te gaan, dient bij de uitspraak van het vonnis in beginsel een toestand te worden geschapen die verder procederen uitschakelt, tenzij in zeer zwaarwichtige gevallen.

Het gaat niet op het verder leven, meestal in een nieuw familiaal verband, van de andere echtgenoot regelmatig te laten ontredender door proceduremogelijkheden te voorzien die vaak als een middel tot terging zullen worden aangewend.

Voor de onschuldige echtgenoot — en dit is dikwijls niet meer dan de echtgenoot in hoede van wie men geen grieven kan bewijzen, zodat aan deze term geen belangrijke morele waarde dient gehecht — dient de materiële toestand die bestond tijdens het huwelijk, behouden te worden, voor zover het niet om aleatoire inkomsten gaat en op voorwaarde dat nooit meer dan een derde van de inkomsten van de andere echtgenoot worden aangesproken; de rechtbanken zijn trouwens over 't algemeen op dit gebied zeer redelijk, en staan slechts uitzonderlijk dit derde volledig toe.

Aan deze toestand dient een zekere bestendigheid te worden gegeven. Ingevolge de munterosie is dit thans niet het geval; vandaar de noodzakelijkheid in een aanpassing aan de index te voorzien voor de toekomst.

Het is verkieslijk dat de « indexclause » opgenomen wordt in het vonnis dat de echtscheiding uitsprekt, dit om later procederen te vermijden.

Latere procedures zouden aldus meestal slechts in twee uitzonderlijke gevallen voorzien worden. Het eerste geval betreft de gerechtigde wiens uitgaven ingevolge omstandigheden onafhankelijk van zijn wil (bv. ziekte) dermate stijgen dat de materiële toestand waarin hij zich bevindt niet meer te vergelijken is met de toestand die hij tijdens zijn huwelijk heeft gekend. Dit begrip staat dicht bij dat van de levensbehoeften, doch dan gezien in verband met de toestand die tijdens het huwelijk bestond, en niet op een abstracte of theoretische manier. Bovendien is het onontbeerlijk te bepalen dat de gerechtigde op uitkering hierbij geen fout begaan heeft, om te vermijden dat de andere echtgenoot de gevolgen zou moeten dragen van deze fout (bv. verspilzucht, dronkenschap, enz.).

Een tweede uitzonderlijke toestand wordt geschapen, zo door sommige omstandigheden, zoals o.m. een tweede huwelijk, opgang in de maatschappij, erfenis of schenking, het bedrag van de toegekende uitkering als onbillijk voorkomt. Het spreekt vanzelf dat hiervan slechts sprake kan zijn zo de toestand van de betrokkene in belangrijke mate wordt gewijzigd.

De auteurs van het in de Senaat ingediende wetsvoorstel hadden trouwens meestal deze toestand op het oog wanneer zij een einde wilden maken aan de onveranderlijkheid van de uitkering. Het is echter moeilijk in bepaalde criteria te voorzien. De beste oplossing zou er dan ook in bestaan dat een beroep kan worden gedaan op het billijkheidsgevoel van de rechter.

Uiteindelijk zij aangestipt dat de voorgestelde tekst en ook dit amendement zeer belangrijke verbeteringen brengt aan de toestand van de gerechtigde ten overstaan van deze geschapen door de Code Napoléon. Er moet echter ook niet in een andere zin overdreven worden.

que, ils sont protégés en priorité par la jurisprudence de nos tribunaux, en vertu des articles 212, 218 et 221 du Code civil.

Si l'un des époux souhaite néanmoins divorcer, il convient de créer en principe, lors du prononcé du jugement, une situation excluant toute procédure ultérieure, sauf dans des cas très graves.

Il ne convient pas de permettre de bouleverser régulièrement la vie ultérieure de l'autre époux, généralement intégré dans un milieu familial nouveau, en prévoyant des possibilités de procédure qui seront souvent utilisées comme des moyens vexatoires.

Il y a lieu de conserver à l'époux innocent — qui n'est souvent que celui dans le chef duquel on ne peut prouver des griefs, de sorte qu'il ne faut pas attacher à cette expression une grande valeur morale — la situation matérielle existant pendant le mariage, pour autant qu'il ne s'agisse pas de revenus aléatoires et sous la réserve que jamais plus du tiers des revenus de l'autre époux ne pourra être revendiqué; les tribunaux sont d'ailleurs généralement très raisonnables en cette matière et n'accordent même qu'assez exceptionnellement le tiers entier.

Il convient de donner à cette situation une certaine permanence. En raison de l'érosion monétaire, ce n'est pas le cas à l'heure actuelle, d'où la nécessité de prévoir une indexation.

Il est préférable que la clause d'indexation soit prévue au jugement qui prononce le divorce, afin d'éviter des procédures ultérieures.

Ces procédures ultérieures ne se présenteraient plus, dès lors, que dans deux cas exceptionnels. Le premier de ces cas est celui du bénéficiaire dont les dépenses, par suite de circonstances indépendantes de sa volonté (maladie, par exemple) augmentent dans une mesure telle que la situation matérielle dans laquelle il se trouve n'est plus comparable à celle dont il jouissait durant son mariage. Cette notion est proche de celle de besoins vitaux, mais considérée par rapport à la situation qui existait pendant le mariage et non d'une manière abstraite ou théorique. En outre, il est indispensable de prévoir que le bénéficiaire de la pension ne pourra pas avoir commis de faute, afin d'éviter que l'époux débiteur ne soit amené à supporter les conséquences de cette faute (par exemple, prodigalité, alcoolisme, etc.).

Une deuxième situation exceptionnelle est créée lorsque le montant de la pension octroyée paraît inéquitable par suite de certaines circonstances, telles qu'un remariage, une promotion sociale, un héritage ou une donation. Il va de soi que cela ne peut s'appliquer qu'au cas où une modification très importante se produit dans la situation de l'intéressé.

Les auteurs de la proposition de loi déposée au Sénat visaient d'ailleurs, d'une manière générale, cette situation lorsqu'ils ont voulu mettre fin à l'invariabilité de la pension. Il est cependant difficile de prévoir des critères précis. Dès lors, la meilleure solution consisterait dans la possibilité de faire appel au sens de l'équité du juge.

Enfin, il convient de souligner que le texte proposé de même que le présent amendement apportent des améliorations très importantes à la situation du bénéficiaire, par rapport à celle qui a été créée par le Code Napoléon. Il ne faut cependant pas exagérer dans l'autre sens.

A. CLAES.